

Poleg je kapucinski samostan.

Orientacija proti jugu. Leži na severnem pobočju Miklavževega hriba.

Viri in literatura: Brenovi zapiski v ljubljanskem muzeju in škofijskem arhivu; celjski farni arhiv; Mitteilungen des historischen Vereins für Krain za l. 1862, p., 90; Ign. Orožen: Celjska kronika, rokopis iz l. 1850 in knjiga iz l. 1854; Isti: Bistum und Diözese Lavant III. Dekanat Saunien, Maribor 1880; Katalog zgodovinske razstave slovenskega slikarstva, Ljubljana 1922; Kritike in polemike o tej razstavi ZUZ II. p. 160; Fr. Stele: Kritika v Času XVII iz l. 1923; Teraš p. Mavricij: Iz zgodovine življenja in delovanja kapucinov. Celje 1929; M. Marolt: Celjska dekanija I. Maribor 1931.

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja, ožji in nižji, pravokoten presbiterij, nad njim dvigajoč se lesen stolpič, desno ladje prizidane ~~xxx~~ 3 kapele in stopnišče na kor, desno presbiterija prizidana veža in zakristija, levo presbiterija prizidana veža ter sploh samostanska zgradba, kixal oklepa vso vzhodno stran cerkve. Starejša gradnja je kamenita, mlajša opečna. Zvonikova streha je neobaročna, pločevinasta; ladja in presbiterija sedlasta, kapela in zakristija pultasta, opečna.

Zunanjščina: Fasada je neobaročna iz konca 19. stol. V osi ima portal s s stebroma in trikotnim čelom, nad njim vdolbina s kipom Frančiška As. Sledita zidec, predela in volutasti zaključek. Stranski krili imata vhoda v samostanski hodnik in hodnik med ladjo in lurško kapelo. Zaključeni sta volutasto. Sledi dvojna pilasterska arhitektura s polkrožno zaključenima oknoma. Leseni zvonik nad presbiterijem je iz l. 1870.

Notranjščina: Tlak je šamoten. Ladja ima banjo, nošeno do 7 parov so-svodnic. Tektonika je edinstvena preprosta, le da jo kvari ornamentalna slikarija iz ca. 1860. Polkrožni slavolok krasi freska Franca Asiškega, delo Brolla-Fantonija iz l. 1867. Pevski kor nosi 8 pilastrov in 4 stebri ter 6 križnih obokov v dvojnem redu. Ograjo ima blustradasto. Kor je navejša vzdava v starejšo, ranobaročno cerkev. Desno ladje je banjasto svoden hodnik, katerega povezujeta polkrožna slavoloka tako z ladjo, kot z banjasto svođeno lurško kapelo. Sledi korno stopnišče in obe s polkrožno zaključnim prehodom povezani, križno svodeni kapeli Marjete Alakok in Frančiška Asiškega, ki se z enakimi prehodi povezujeta tudi z ladjo. Pred l. 1867. to je prezidavo obeh kapel, je imela ladjina streha tučaj dvoje oken. Okna kapel so visoka in polkrožno zaključena. Banjasto svodeni enako kot ladja poslikani presbiterij, deli lesena stena v oltarni prostor in kor za redovnike. Desno in levo presbiterija se nahajata mlajši veži ter desno istočasno s cerkvijo postavljena in z 2 kupoloma svodena zakristija, ki je bila pred to vojno podaljšana proti jugu preko presbiterijeve dolžine, še za eno travejo.

Oprava: Cerkev je brez glavnega in stranskih oltarjev,, katere je uničil požar l. 1948. Vsi tri oltarji so bili iz ca. 1853-57. Glavni je imel sliko sv. Cecilije s podpisom: G. E. Miskowitz pinxit anno 1853, stranska pa sliki v atikah od Stefana Šubica iz l. 1857.

Prižnica iz temnega lesa z reliefi Vere, Upanja in Ljubezni ter kipom Franca Asiškega je delo Špilarja iz l. 1861. Križev pot je po Führichu. Ogrlje so od Ivana Naraksa.

Oltarja v Frančiškovi in Marjetini kapeli sta delo Čamernika iz l. 1912 reliefa pa Grödenske delavnice. Oltar lurške kapele je brez vrednosti.

CELJE (Cilli) - Filiala, posvečena sv. Ceciliji. (kap.c.)

3.

Oprema: Misijonski križ je iz l. 1851.

Zvonik: Je brez zvonov.

Podstrešje: rezultati so podani v resumeju.

Resume: Cerkev je bila zgrajena med leti 1609- 1615. Tedaj so vzdali spominsko ploščo pri glavnem oltarju, ki ima napis: ~~XXX~~ ECLIA COSECA, IN HONm, S, CAECILIAe, V, ET, ARMO, ILMO, D, D, THOA KREN EPOLABACsi, 14, 9BR, 1615, DEDICO, CELEBR, DOMA, 2a 9BR. Takrat je dobila cerkev tudi svojo opremo, ki jo je obdržala do srede 19. stol. Fasada je bila preprosta imela je le vrata, okna in morda kako vdolbino, zaključevalo pa jo je trikotno čelo. Zvonik je bil na istem mestu kot danes, le da je imel do l. 1870 piramidasto streho. Levo se je nahajal samostan, desno pa današnja zakristija, na mestu današnjih kapel nizek prizidek in na mestu današnje lurške kapele mala kapela. Leta 1856. so povečali to kapelo (takrat lavretansko) in pred cerkvijo postavili kapeli Maximiljana in Marjete Kortonske, kateri je l. 1857. poslikal Štefan Šubic. Leta 1867. so prizidali desno cerkve kapeli Frančiška Asiškega in Uršule. Kasneje enkrat so podrli obe cerkvi, prizidani kapeli ter 1912 opremili obe prizidani kapeli z novima oltarjema Franca Asiškega in Marjete Kortonske. Tega leta so tudi lavretansko kapelo spremenili v lurško.

Okolica: samostan: Istočasno s cerkvijo je bil zgrajen tudi samostan, ki ga starejše slike, kot okoli križnega hodnika v obliki podkve k vzhodni steni cerkve prislunjeno enonadstropno stavbo, kažejo, ki pa še ni imela l 1740. razidano severno fasado fronto. V neki sobi l. nadstropja

vzhodnega trakta so se našli sledovi slikarije, predstavljajoč "Prihod sv. Duha," iz 1. pol. 17. stol., kar dokazuje, da sta bila južni in vzhodni trakt zgrajena že ob času ustanovitve samostana, severni pa je bil prizidan kasneje, gotovo pa pred l. 1770., kot dokazuje neki akvarel. Gvardijan Franc Humpl je izvedel več prenovitev v samostanu ter l. 1826. postavil nove, sedanje dohodne stopnice iz Brega. Leta 1866-67 je samostan doživel nove prezidave, s tem izgubil svoj prvotni značaj in postal umetnostno nepomemben. Leta 1912 je bil prizidan novi trakt na severovzhodu, pred to vojno pa na jugozapadu starega samostanskega stavbnega kompleksa. Samostan predstavlja danes razsežno, toda umetnostno malopomembno stavbno kompozicijo.

Konservatorske opombe: Cerkev sicer ne zamaka, a je zapuščena, čeprav je bila v zadnjem času obnovljena. Samostan je spremanjen v stavbno kasarno in internat ter močno zanemarjen.

Ostalo: Slika sv. Cecilije o. pl. 151 x 206 cm. Slika je zgoraj zaključena s plitvim lokom, v čigar ogljih sta 2 angelski glavici. Sredi slike sedi svetnica z eno nogo uprta na knjigo. Kronano glavo ima zasukano lahno v desno navzdol, s pogledom na odprto knjigo, ki jo drži z roko na kolenih. V tej roki drži tudi palmovo vejico. Drugo roko, v kateri ima venec, dviga kvišku. Okrog svetnice glasbila.: orglje, kitari, notne knjige, rogovi in 2 godali. Levo zadaj mesto, desno prizor mučenja. Svetel horizont, temni oblaki. V sredi spodaj držita 2 angela medaljon, xix v njem je naslikano mrtvo truplo svetnice v krajini, Cecilija ima na vratu zasekane 3 rane. Levo spodaj grb ljubljanskega škofa, nad grbom mitra in palica, ob straneh začetnice Hrenovega gesla: T. L. A. P. Desno spodaj Hrenov grb ob njem napis: Tho: E. L. V sredi spodaj je letnica 1627. Sliko jenaro

Hren 2. decembra 1613. pri Matiji Plannerju, a s⁶ jo je tedaj drugače zamislil: blia naj bi tridelna: spodaj grob z mrtvo svetnico, v sredini pod križem razporejeni svetniki, zgoraj nebesna scena. Torej bi bila to eklektivistično zasnovana ranobaročna kompozicija, ki pa se iz neznanih razlogov ni izvedla. Sedanja slika je nastla šele l. 1627. in je vprašanje, če je Plannerjeva, saj kaže le malo sorodnosti s petrovskim olterjem iz l. 1605. Sedaj je slika renovirana.

Opombe: V samostanu se je nahajala vrsta slik raznih dob in kvalitet, ki leže sedaj v cerkvi zapuščene in deloma do nespoznanja zaprašene: Sv. Bonaventura, o. pl., 63 x 142 cm. Svetnik je rahlo zasukan v desno, oko drži na prsih, desno je miza. Neznani slikar iz srede 18. stol. Frančiškanski dostojanstvenik, verjetno Ludovik Boulouški, pendant prejšni. Upodobljenec je podan en face, eno roko ima v pregibu, drugo na knjigi na mizi levo. Prevladuje rjava barva. Isti mojster kot pri prejšni. Marjeta Kortonska, o. pl., 92 x 160 cm. Desno oltar s križem, levo klečeča svetnica, spodaj kužek, zgoraj arhitektura in odprto nebo z angelskimi glavicami. Isti mojster kot pri prejšni sliki. Vse 3 slike so dobro delo neznanega slikarja sredine 18. stol. Zadnja slika je založena ali zgubljena.

Anton Padovanski, o. pl., Na oblakih klečeč svetnik z detetom, za⁶aj leti velik angel, spodaj odprta knjiga in diagonalno nameščeni putti. Za⁶aj odprta pokrajina. Njen pendant je slika brezmadežne, ki je sedaj založena ali zgubljena. Obe deli sta precej dekorativni in iz konca 18. st. Jožef Leoniški, o. pl., 115 x 199 cm. V sredi krajine stoji spredaj zamaknjen svetnik z razprostrtimi rokami. V roki drži križ. Za⁶aj vislice s svetnikom. Dobro delo l. pol. 18. stol.

Fidelis. V sredi stoji svetnik v rahlem pregibu pred pokrajino ter drži

v eni roki knjigo, v drugi križ. Spodaj na napisnem kamnu lobanja in bič, poleg puta z mečem, sulico in kijem. Na kamnu napis: S: FIDELIS O. S. F. CAPUC. rum S. CONG. is DE PRO PAGANDA FIDE PRIMUS MISSIONARIUS ET PRODOMARTYR. Je delo 2. pol. 18. stol.

Lovrenc Brindiški, o. pl., 80 x 105 cm. Svetnik do pasu, s knjigo, zre prikazen MB na oblakih desno zgoraj. Napis: B. LAZRENTIUS A BRUDUSZIO CONOR, APOST. Delo je iz 2. pol. 18. stol.

Fidelis, o. pl., 80 x 105 cm. Frontalno poprsje, v eni roki ima knjigo, v drugi križ, na mizi desno mučilno orodje. Napis: ST. FIDELIS A SIGMARINGA. Delo je iz 2. pol. 18. stol.

Anton Padovanski, o. pl., 83 x 105 cm. Poprsje, svetnik poljublja prikazujočemu detetu roko. Napis: S. ANTONIUS DE PADUA MIRAC CLARUS. Delo je iz 2. pol. 18. stol.

Bonaventura, o. pl., 83 x 105 cm. Poprsje, en face, zadaj arhitektura. Delo je iz 2. pol. 18. stol.

Bernard Offidski, o. pl., 90 x 108 cm. Svetnikovo poprsje zasukano vdesno, v roki drži lilijo. Je iz 2. pol. 18. stol. Vseh 6 slik je po slogu in izvedbi močno sorodno ter sigurno delo kake domače samostanske delavnice.

Bonaventura, o. pl., 120 x 210 cm. V sredi je svetnik v živahnem pregibu levo miza s knjigo in križem, desno zadaj arhitektura in draperija. Je prav dobro delo 2, četrtine 18. stol.

Križani: o. pl., 150 x 260 cm. Okoli križa so poti, spodaj verne duše v vicah. Okorno toda dekorativno delo konca 18. stol.

Brezmadežna, o. pl., 82 x 127 cm. Slabše delo, ki je nastalo v začetku 19. stol. in ima bolj dekorativni značaj.

Anton Padovanski, o. pl., 104 x 195 cm. Svetnik kleči ob mizi, nad njim MB z detetom, zgoraj putti nad oblaki. Desno spodaj napis: Stefan Subic 1857. Slika se je prej nahajala v stranskem oltarju. Pendant te slike

Brezmadežna je založen ali zgubljen.

Od postnih podob Petra Rabiča je ohranjenih nekaj primerov, ki pa so povprečna dela iz l. 1854. Rabič je živel v Mariboru.

Od Hatzlovih slik Petra in Pavla iz l. 1865 ni nobene najti.

Wonsiedlerjeva kopija Leonardove Zadnje Večerje iz 1877. je brez vrednosti.

Ohranjenih je še nekaj slik, ki pa so ali založene, ali pa tako zaprašene, da se jih ne da razbrati. Večinoma so slabša dela iz 18. in 19. stol. ter deloma že tudi močno ledirana, krakelirana in plesniva.

V stranski ladji visita sliki ppk, opl iz 18. stol., od katerih je ena še v originalnem okviru.

Na samostanskem dvorišču je originalen vodnjak oktogonalne oblike, ki kaže še na 17. stol.

J. Curk, Celjska topografija, rkp. str 13- 15. (zapiski 1956)

Celje - kapucinski samostan, cerkev

4.8.

Mat. Planner - sv. Cecilija, opis glej pod Ljubljana - zgod. razstava
slov. slikarstva, str.2 - 3.

Stele, XLV, str.4 - 5.

Križev pot, ki je sedaj v Govcan pri Laškem v c.sv. Magdalene, je bil prene-
šen od kapucinov v Celju. Dosti dobro delo 2.pol.18.stol.

Stele, X, 24.7.1922, str.15.

Gegen die Geplante Erweiterung erhebt die Z.K. auf eine Antrag des Konserv
Stegenšek keine Einwendung, da der jetzige Bau dadurch vollständig erhalten
b bleibt.

MDZK: št.III.F.10,1.1911, str. 73:Tätigkeitsberichte.

L.1853 so postavili novo cerkev, za katero so porabili material dveh starih
prhljivih poslopij. "ekaj oltarjev je bilo narejenih nanovo, nekaj pa nanovo
predelanih starih.

Obnovljen je bil tudi samostan.

Zg.Danica, 1.1866, str.
247.

Cerkev je dobila novo kapelico z oltarjem, katerega sta na steno al fresco
naslikala slikarja Fontoni in Brollo iz Gemone
Slike sv. Uršule sta ista umetnika naslikala al fresco.

Zg.Danica, 1.1867, str. 177.

CELJE - kapucinski samostan, cerkev

9.

Samostan je bil ustanovljen na ukaz nadvojvode Ferdinanda II 1.1609, cerkev je 1.1615 posvetil Tomaž Tren., ki je bil tedaj tudi cesarjev namestnik v Trazu in je preskrbel pri slikarju Matiju Plavcu/ Plannerju sic!/ sliko Povišanje sv. križa. Istočasno je preskrbel tudi tabernakelj.

L.1853 je kipar Jan. Rangus naredil nov vel.oltar/ kipar iz Vojnika, slika pa je delo ljubljansksega slikarja Miskevica. Vnovljena sta bila str. oltarja, položen nov tlak 1.1854 in narejene nove klopi. L.1856 je bila na mestu dotedanje loretske kapele na zap.strani prizidana nova večja kapela in 1.1867 dva nova oltarja v njej, 1.1861 nova prižnica.

L.1870 nov zvonik.

Dom in svet, 1.1895, str. 724.

Leta 1611. se je izvolil kraj za zidanje samostana. Pri vlaganju vogelnega kamna so se baje videle na nebu zvezde v podobi križa nad krajem, kjer sedaj stoji samostan. Zato je škof Tomaž Hren na mestu velikega oltarja postavil križ. Posvetil je "ren tudi cerkev in samostan dne 14. nov. 1615 ter veliki oltar v čast sv. Ceciliji, stranski oltar pa na čast Materi božji. Posvečenj e se obhaja druge nedelje novembra meseca.

A. Koblar- Črtice o kapucinskih samostanih štajerske province, IMK IV., 1894 str. 205.

Das Gemälde : "Hiel. Abendmahl" von Josef Wonsiedler in Cilli, und zwar im Kapuzinerkloster.

"Josef Wonsiedler", Der Kirchenschmuck, 1901, XXXII Jahrgang, Nr. 7, S. 103.